

Informatie bij de behandeling met FOLFIRI (fluorouracil en irinotecan) en panitumumab

Deze informatiefolder is samengesteld door Amsterdam UMC om algemene informatie te verstrekken over uw behandeling. Wat gebeurt er met uw lichaam? Wat zijn de bijwerkingen en hoe kunt u daar het best mee omgaan?

Wat is chemotherapie?

Chemotherapie is een behandeling van kanker met chemische medicijnen die een celdodend effect hebben. Fluorouracil (5FU) en irinotecan zijn zulke medicijnen. Het zorgt ervoor dat de tumorcellen zich niet meer kunnen delen. Alle delende cellen worden hierdoor getroffen, dus ook normale, gezonde cellen. Hierdoor kunt u last krijgen van bijwerkingen. Welke bijwerkingen en hoeveel klachten dit geeft is per persoon verschillend.

Meer informatie over chemotherapie vindt u in de bijgevoegde folder over chemotherapie.

Wat is doelgerichte therapie?

Bij doelgerichte therapie worden medicijnen gegeven om kankercellen te doden of de groei ervan te remmen. Deze medicijnen richten zich op bepaalde afwijkingen in kankercellen. Verhoogde aanwezigheid van EGFR (epidermale groeifactor receptor) is zo'n afwijking die bij sommige kankersoorten voorkomt. Kankercellen blijven hierdoor groeien. EGFR-remmers, zoals Panitumumab, zijn medicijnen die EGFR blokkeren. Hierdoor kan de tumorcel niet meer groeien, uitzaaien en wordt afsterven van de tumorcellen niet langer tegen gegaan.

De behandeling in de praktijk

De behandeling is een combinatie van chemotherapie en doelgerichte therapie.

- **Irinotecan** wordt via het infuus toegediend. De toediening duurt 60 minuten.
- **Fluorouracil (5FU)** wordt via een infuus en pompje (CADD) toegediend. De toediening duurt 10 minuten (infuus) en 46 uur (CADD).
- **Folinezuur** is een soort vitamine dat de werking van de fluorouracil (5FU) versterkt en daardoor het effect vergroot. De toediening duurt 60 minuten.
- **Panitumumab** wordt via het infuus toegediend. De toediening duurt de eerste keer 60 minuten. De vervolgtodieningen duren 30 minuten.

Medicatie	Toedieningswijze	1x per 2 weken		
		dag/dagen cyclus		
Chemotherapie		1	2 - 3	4 - 14
Irinotecan	infuus - 60 minuten	✓		
Fluorouracil (5FU)	infuus - 10 minuten	✓		
Fluorouracil (5FU)	cadd - 46 uur	✓	✓	
Doelgerichte therapie				
Panitumumab	infuus - 30 minuten (eerste toediening 60 minuten)	✓		
Ondersteunende medicatie				
Atropine 0,25 mg	subcutaan, indien nodig	✓		
Folinezuur	infuus - 60min	✓		
Magnesiumsulfaat 2000 mg	infuus zo nodig	✓		
Doxycycline 100mg	tablet zo nodig 2 keer per dag			
Hydrocortison-crème	zo nodig			
Anti-emetica				
Ondansetron 8 mg	infuus	✓		
Dexamethason 8 mg	infuus	✓		
Anti-emetica thuis				
Metoclopramide 10 mg	tablet, 3 keer per dag zo nodig	✓	✓	✓

Het aantal behandelingen dat toegediend wordt kan per patiënt verschillend zijn. Dit hangt samen met de wijze waarop men de behandeling verdraagt en de mate waarin het ziekteproces reageert op de therapie. Verdraagt u de behandeling goed en neemt het ziekteproces in omvang af of blijft het stabiel, dan wordt de behandeling voortgezet.

Het is moeilijk te voorspellen of u veel of weinig last van de behandeling ondervindt. Sommige mensen merken nauwelijks iets van bijwerkingen. Anderen voelen zich een paar dagen niet lekker, of zijn echt ziek. Ook kan het zo zijn dat u zich tijdens de ene behandeling goed voelt en tijdens een andere behandeling meer klachten heeft.

In de 'rust' tussen de behandelingen kunt u lichamelijk en geestelijk weer op krachten komen en voelt u zich aanzienlijk beter.

Voorafgaand aan de behandeling vindt een gesprek plaats met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist en wordt uw bloedbeeld gecontroleerd.

Specifieke bijwerkingen voor een behandeling met panitumumab

Rode acné-achtige huiduitslag

De uitslag komt het meest voor op gezicht, hoofdhaar, schouders, borst en rug; de gebieden waar veel talgklieren voorkomen. De huiduitslag kan gepaard gaan met jeuk. De afwijkingen ontstaan meestal binnen de 1e drie weken van de behandeling, nemen tijdens voortgang van de behandeling af maar kunnen gedurende de hele behandeling opvlammen.

Wat kunt u doen?

Verzorg uw huid goed.

- Gebruik ongeparfumeerde verzorgingsproducten zonder alcohol. Gebruik niet vette producten zodat de talgklieren niet verder verstopt raken.
- Douche kort met niet te warm water. Natscheren wordt afgeraden. Reinig de scheerkoppen van een elektrisch scheerapparaat regelmatig met alcohol 70%.
- Zonlicht verergert de huidafwijkingen, vermijdt daarom direct zonlicht. Draag een hoed of pet om uw gezicht te beschermen, ook bij bewolkt weer. Gebruik ongeparfumeerde zonnebrandcrème of sunblock op waterbasis.
- Bij jeuk of heftige huidafwijkingen zal uw behandelend art of verpleegkundig specialist de huidarts in consult vragen.

Doxycycline gaat de huiduitslag tegen. Neem deze tablet 2 keer per dag 1 in. Als de huiduitslag ondanks bovengenoemde voorzorgsmaatregelen toch hinderlijk is kunt u hydrocortison creme op de plekjes smeren.

Droge huid, huidkloven

De huid kan rood en schilferig worden, kloven kunnen ontstaan aan de vingertoppen, tenen, ellebogen en hielen. Vooral bij koud winterweer droogt de huid uit. Deze bijwerkingen kunnen na de eerste 4 weken van de behandeling ontstaan.

Wat kunt u doen?

- Bescherm uw huid bij koud weer met warme kleding en handschoenen.
- Draag geen knellende kleding of schoenen. Verzorg uw huid goed.
- Gebruik bij een droge huid wel een vette creme.
- Draag bij huishoudelijk werk katoenen handschoenen waar overheen rubber handschoenen om uw handen te beschermen tegen vocht en schoonmaakmiddelen. Katoenen handschoenen zijn verkrijgen bij de apotheek.
- Voorkom wondjes. Ook bij kloven kan de huidarts in consult gevraagd worden.

Nagelriem ontsteking

Dit is een pijnlijke ontsteking aan de nagelrand van de vingers of veelal de grote teen. Deze ontsteking kan na 7 tot 8 weken van behandeling optreden.

Wat kunt u doen?

- Voorkom infecties aan de nagelriemen.
- Knip de nagels recht en kort af.

- Vermijd wondjes aan handen en voeten en draag geen knellende schoenen.

Overleg in geval van verwondingen of ontsteking met uw arts. Wondjes en ontstekingen aan de nagelriem kunt u desinfecteren met jodiumzalf. Dit is bij de apotheek verkrijgbaar. Ook bij nagelriemontsteking kan de huidarts in consult gevraagd worden.

Verandering lichaamsbehaar

Door de behandeling kan er een verandering optreden in de lichaamsbehaar. U kunt meer lichaamsbehaar krijgen dan normaal. Bij vrouwen bijvoorbeeld ook op de borst, bovenlip en kin. Soms gaan de haren van de wimpers of wenkbrauwen extreem groeien.

Ontsteking van het oogbindweefsel (conjunctivitis)

Heel zelden treedt er een ontsteking van het oogbindweefsel op. Dit uit zich in een branderig pijnlijk gevoel en roodheid van het oog.

Wat kunt u doen?

Neem contact op met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist.

Ademhalingsproblemen

Ademhalingsproblemen kunnen vooral een beangstigend gevoel geven. Contacteer in geval van felle hoestbuien, benauwdheid of ademnood uw behandelend arts of verpleegkundig specialist. Mogelijk wordt de dosis aangepast of wordt besloten de therapie te stoppen.

Specifieke bijwerkingen voor een behandeling met FOLFIRI

Cholinergisch Syndroom (acuut)

Irinotecan kan een acuut cholinergisch syndroom veroorzaken tijdens of vlak na de toediening. Klachten die kunnen ontstaan zijn:

- diarree
- buikpijn
- tranende ogen
- transpireren
- rillingen
- duizeligheid
- problemen met het zicht
- algeheel gevoel van malaise.

Deze klachten zijn goed te verhelpen door een Atropine-injectie toe te dienen. Geef direct bij de verpleegkundige aan als deze klachten ontstaan.

Diarree

Naast de acute diarree, kan er ook in de rustperiode diarree ontstaan. Diarree is dunne tot waterdunne ontlasting, meer dan 6 keer per dag.

Neem direct contact op met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist indien:

- de diarree frequentie meer dan 6 keer per dag is
- u minder dan een liter vocht drinkt
- de diarree langer dan 24 uur aanhoudt
- andere klachten ontstaan zoals koorts of braken.

Wat kunt u doen?

Op advies van uw behandelend arts of verpleegkundig specialist kunt u starten met loperamide. Start met 2 capsules (=4mg), continueer de loperamide door elke keer dat u diarree heeft een capsule (=2mg) in te nemen. U mag maximaal 16mg per dag innemen. Compenseer daarnaast het vochttekort door 2 liter per dag te drinken.

Haaruitval

Uw haar kan uitvallen bij deze behandeling, hierbij kan er een pijnlijke hoofdhuid ontstaan. Dit is tijdelijk. Via uw behandelend arts of verpleegkundig specialist kunt u een verwijzing krijgen voor het aanpassen van een haarstuk. Ook zijn er speciale sjaaltjes en mutsjes ontwikkeld.

Misselijkheid

Om misselijkheidsklachten zo beperkt mogelijk te houden, kunt u het volgende schema aanhouden.

- De dag waarop de toediening plaats vindt, krijgt u via het infuus medicatie om misselijkheid te voorkomen.
- Metocloperamide (Primperan) tabletten of zepillen 10mg mag u bij klachten 3 keer per dag gebruiken, bij voorkeur een half uur voor de maaltijd.
 - Als de misselijkheidsklachten hierbij blijven aanhouden, neem dan contact op met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist.

Huidreactie van de handen en voeten (Hand - voet syndroom)

Handpalmen en voetzolen kunnen door Fluorouracil (5FU) rood en gezwollen raken en pijnlijk aanvoelen. Bij pijnlijke handen en/of voeten moet u contact opnemen met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist.

Ook kan de huid van het gehele lichaam droog worden en kan er jeuk optreden. De huid wordt gevoeliger voor zonlicht. Wanneer Fluorouracil (5FU) gedurende langere tijd ingenomen wordt, kan de huidskleur iets bruiner worden dan voor u normaal is.

Wat kunt u doen?

- Behandel uw huid en vooral uw handen en voeten met zorg.
 - Gebruik een vette crème om de huid soepel te houden.
 - Draag geen knellende schoenen en zorg ervoor dat u geen wondjes aan handen en voeten krijgt.
 - Zit niet in de volle zon; u kunt veel sneller verbranden dan u gewend bent.
- Meld huidklachten aan uw behandelend arts of verpleegkundig specialist.

Pijn op de borst

Wanneer er pijn op de borst optreedt (vooral tijdens inspanning), dient u direct contact op te nemen met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist. Dit kan het gevolg zijn van de Fluorouracil (5FU). De toediening hiervan dient dan gestaakt te worden.

Uitscheiding

Urine, ontlasting, bloed, braaksel, wond- en drainvocht zijn lichamelijke uitscheidingsproducten. In dit vocht kan de eerste dagen na de behandeling kleine resten chemotherapie aanwezig zijn. Dit kan schadelijk zijn voor de omgeving. Er is onvoldoende onderzoek verricht om een uitspraak te kunnen doen over de aanwezigheid van resten chemotherapie in sperma en vaginaal vocht. Ga intimiteit dus niet uit de weg!

- Tot **7 dagen** na de behandeling zijn er resten aanwezig.

Wat kunt u doen?

- Toilet gebruik: voorkom spetteren of morsen ter verspreiding van resten chemotherapie. Trek tweemaal door met een gesloten deksel. Mannen wordt geadviseerd zittend te plassen.
- Bevuilde kleding of linnengoed eerste dagen na de behandeling: is uw kleding bevuild bijvoorbeeld door misselijkheidsklachten? Spoel uw kleding eerst met koud water af, hierna mag het meegewassen worden op een normaal programma van de wasmachine. Zorg dat er tijdens een behandeling met chemotherapie geen zwangerschap kan ontstaan.
- Gebruik bij seksueel contact goede anticonceptiemiddelen zoals een condoom.

Meer informatie of vragen

Neem direct contact op met uw behandelend arts of verpleegkundig specialist bij het ontstaan van (nieuwe) klachten.

Als u meer wilt weten of in contact wilt komen met andere patiënten met kanker, dan kunt u zich wenden tot de volgende adressen:

- www.verwijsgidskanker.nl
Hier kunt u oncologisch gespecialiseerde hulpverleners zoeken, bijvoorbeeld voor revalidatie.
- www.wkof.nl
Het wereld Kanker Onderzoek Fonds geeft adviezen over voeding en kanker, bijvoorbeeld over voeding bij chemotherapie.
- www.darmkanker.nl
Infolijn 0900- 20 25 6 25

Daarnaast vindt u patienteninformatie van Amsterdam UMC en van het van KWF Kankerbestrijding in de wachtruimte en op de websites:

- [Patienten informatie van Amsterdam UMC](#)
- [KWF Kankerbestrijding](#)

Vraag de verpleging om advies.